

ÜHISKONNAÕPETUSE AINEKAVA 8-9 kl . SAUGA PÕHIKOOL			
TEEMA	ÕPITULEMUSED	PÄDEVUSED	LÄBIVAD TEEMAD JA LÕIMING
<p>Ajakirjandus Ajakirjanduse roll ühiskonnas. Kommunikatsioonieetika, avaliku ja eraelu piir; suhtlemiskultuur Turunduskommunikatsioon, selle funktsioon ja liigid Autoriõigused ja –vastutus. Teabe tõlgendamine ning kriitiline analüüs; fakti ja arvamuse eristamine.</p> <p>Ühiskonna sotsiaalne struktuur. Sotsiaalne õigus ja võrdõiguslikkus. So Väärtused ja identiteedid. Mitmekultuuriline ühiskond ja selle võimalused ning probleemid</p> <p>Ühiskonna sektorid Avalik sektor selle institutsioonid .Erasektor kui kasumile suunatud sektor</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arutleb meedia rolli üle ühiskonnas eakohaseid näiteid kasutades. • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>avalik arvamus, ajakirjandusvabadus.</i> • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>sotsiaalsed erinevused, identiteet.,sotsiaalne kihistumine, sotsiaalne sidusus, sotsiaalne tõrjutus.</i> • Väärtustab sotsiaalset sidusust. • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid avalik sektor, avalik-õiguslik asutus, riigiasutus,erasektor, eraettevõtte, 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orienteerub infokeskkonnas, suudab infot kriitiliselt hinnata ja kasutada; • austab autori õigusi ning vastutust; viitab ja tsiteerib nõuetekohaselt. • näitab üles sallivust erinevuste suhtes • väärtustab soolist võrdõiguslikkust • Teab sotsiaalse ettevõtluse ja vabatahtliku töö 	<p>Läbiv teema: „Teabekeskond“ Lõiming: *Eesti keel: meediatekstide analüüsimine .*Muusikaõpetus: muusikavahetus-programmid internetis, autoriõigused * Kunstiõpetus: autoriõigused, sümbolid</p> <p>Lõiming: *Inimeseõpetus: inimene ja sotsiaalne käitumine</p> <p>Läbiv teema: * Kultuuriline identiteet * Väärtused ja kõlblus Lõiming *Ajalugu: riikluse kujunemine ja areng Läbivad teemad * Keskkond ja</p>

<p>Kolmas sektor kui mittetulundussektor.</p> <p>Inimõigused Põhiõigused; sotsiaal-majanduslikud, poliitilised ja kultuurilised õigused Lapse õigused, kohustused ja vastutus Lastekaitse. Rahvusvahelised probleemid. UNICEFi tegevus</p> <p>Demokraatia Demokraatliku ja mittedemokraatliku ühiskonna erinevused Demokraatliku valitsemise põhijooned: Õigusriik. Kodanikuvabadused ja – õigused.</p> <p>Põhiseadus. Põhiseaduslikud institutsioonid, (Riigikogu , valitsus , vabariigi president, õiguskantsler, riigikontroll) nende ülesanded Kohus. Kohalik omavalitsus</p> <p>Õigussüsteem. Eesti kohtusüsteem. Õigusaktide kasutamine. Alaealiste õiguslik</p>	<p>mittetulundussektor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selgitab inimõiguste olemust. • Oskab nimetada tähtsamaid inimõigusi. <p>Eristab demokraatiat ja autokraatiat, tunneb ning selgitab demokraatliku, autoritaarse ja totalitaarse ühiskonna põhijooni ning selgitab demokraatia põhimõtteid ja nende rakendamist riigivalitsemises</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>põhiseadus, põhiseaduslik institutsioon, põhiseaduslikud õigused, seadusandlik võim, opositsioon, koalitsioon, täidesaatev võim, president, õiguskantsler, riigikontroll, kohalik omavalitsus.</i> • Mõistab seaduste järgimise vajadust ja seaduste eiramise 	<p>võimalusi .</p> <p>Tunneb õiguste ja kohustuste ning vabaduse ja vastutuse seost.</p> <p>Tunneb riske ja oskab vältida ohte.</p> <p>Teab, kust otsida abi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab demokraatlikus ühiskonnas kehtivaid reegleid • Tunneb ja oskab kasutada Eesti Vabariigi põhiseadust • Oskab leida vajalikku õigusakti ning kasutada elektroonilist Riigi 	<p>jätksuutlik areng</p> <p>Läbiv teema: * Kultuuriline identiteet * Väärtused ja kõlblus</p> <p><u>Lõiming</u> *Ajalugu: a.ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioon. b.orjakaubandus</p> <p>Läbiv teema: * Väärtused ja kõlblus</p> <p><u>Lõiming</u> *Ajalugu: võimuinstitutsioonide kujunemine</p> <p>*Inimeseõpetus: riskikäitumine</p>
--	---	---	---

<p>vastutus</p> <p>Kodakondsus. Eesti kodakondsuse saamise tingimused. Kodanikuõigused ja -kohustused. Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud, kodakondsuseta isikud ning kolmandate riikide kodanikud, nende õigused ja kohustused Eestis</p> <p>Erakonnad. Erakonna ülesanded.</p> <p>Valimised. Demokraatlike valimiste põhimõtted. Valimissüsteem Eestis.</p> <p>Eesti Euroopa Liidu liikmena. Eesti rahvusvahelistes organisatsioonides.</p>	<p>tagajärgi ning teab, kuhu oma õiguste kaitseks pöörduda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>kodakondsus, kodanikuõigused, kodanikukohustused, kodakondsuseta isik.</i> • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõistet <i>erakond.</i> • Nimetab Eesti parlamendi erakondi. • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>demokraatlikud valimised, valimisõigus, hääleõigus.</i> • Selgitab valimiste üldiseid põhimõtteid. • Oskab nimetada olulisemaid rahvusvahelisi organisatsioone, mille liige Eesti on. 	<p>Teatajat (eRT)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb kodanikuõigusi ja -kohustusi; väärtustab Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu kodakondsust • Kujundab oma poliitilisi eelistusi. <p>Teab Euroopa Liidu liikmelisusest tulenevaid õigusi, võimalusi ja kohustusi</p>	<p><u>Lõiming:</u> *Ajalugu: kodaniku mõiste ajaloo kaudu</p> <p><u>Lõiming:</u> *Ajalugu: a. erakondade kujunemine ja roll b. valimisõiguse laienemine *Matemaatika: statistiline analüüs</p> <p><u>Lõiming</u> *Ajalugu: rahvusvaheliste organisatsioonide teke * Geograafia: teema „Kaardiõpetus”</p>
---	---	---	--

<p>Kodanikuühiskond Kodanikuosalus ja kodanikualgatus. Noorte osalusvõimalused.</p> <p>Käitumine kriisioludes</p> <p>Turumajandus. Nõudmine ja pakkumine. Konkurents. Tootlikkus ja kasum. Ettevõtluse vormid: AS, OÜ, FIE.. Ressursside jagunemine maailmas</p> <p>Riigi roll majanduses: planeerimine ja regulatsioon. Riigieelarve. Maksud, maksustamise põhimõtted. Tulude ümberjagamine. Ühishüved ja sotsiaalne turvalisus. Sotsiaaltoetus ja sotsiaalkindlustus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iseloomustab kodanikuühiskonna rolli demokraatia tagamise • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>kodanikuosalus, kodanikualgatus</i> • Tunneb riske ja oskab vältida ohte • Oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>turumajandus, turg ja turusuhted, nõudmine, pakkumine, konkurents, tootlikkus, kasum.</i> • Iseloomustab tänapäeva turumajanduse põhimõtteid. • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõisteid <i>riigieelarve, maksud, tulude ümberjagamine, ühishüve, sotsiaalne turvalisus, vaesus, sotsiaalkindlustus, sotsiaaltoetus.</i> • Iseloomustab ettevõtluse ja 	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada tegutsemisvõimalusi kodanikuühiskonnas. • Analüüsib probleeme ja pakub lahendusi. • Algatab ning toetab koostööd ühiste eesmärkide seadmisel ja elluviimisel. • Teab, kust otsida abi. • Märkab abivajajat ja abistab võimaluse korral • Teab Eestis kehtivaid makse ning üksikisiku õigusi ja kohustusi seoses maksudega. • Tunneb eelarve koostamise põhimõtteid 	<p><u>Lõiming</u> Ajalugu: kodanikuühiskonna areng Läbiv teema: *Keskkond ja jätkusuutlik areng * Väärtused ja kõlblus</p> <p><u>Lõiming</u> *Inimeseõpetus: turvalisus ja riskikäitumine.</p> <p><u>Lõiming</u> *Ajalugu: endiste sotsialismimaade üleminek turumajandusele * Matemaatika: statistika kasutamine</p>
--	---	---	--

<p>Tööturg. Tööandja ja töövõtja rollid töösuhetes. Tööõigus. Hõivepoliitika, tööturu meetmed. .</p> <p>Isiklik majanduslik toimetulek. Eesmärkide seadmine ja ressursside hindamine. Elukestev õpe . Säästmine ja investeerimine. Laenamine. Tarbijakäitumine. Tarbijakaitse .</p>	<p>riigi rolli majanduses.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab ja oskab kasutada kontekstis mõistet <i>tööturg</i>. • Tunneb erineva haridusega inimeste võimalusi tööturul. • Teab, mida tähendab olla omanik, ettevõtja, tööandja, töövõtja, töötu. • Oskab koostada isiklikku eelarvet. • Oskab arvutada netopalka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib ja hindab oma huve, võimeid ning võimalusi edasiõppimise ja karjääri planeerimisel • Tunneb oma õigusi ja vastutust tarbijana. • Tarbib säästlikult. 	<p><u>Lõiming</u> Geograafia „Euroopa ja Eesti rahvastik“ all ränne ja selle põhjused *Ajalugu: rahvusvahelise tööjaotuse kujunemine, majanduskriisid * Matemaatika: statistilise materjali analüüs. *Tööõpetus: ametid</p> <p>Läbiv teema: Keskkond ja säästev areng.</p>
---	---	--	---